

MĚŘENÍ KYSELOSTI ROZTOKŮ

Zadání:

Změřte pH kyselého ústožného roztoku a srovnávacího roztoku v závislosti na množství přidané silné zásady. Vyneste graficky závislosti pH jako funkci objemu (dm^3) přidané silné zásady. Z naměřených hodnot usudte, jaká je nejdůležitější vlastnost ústožných roztoků.

Úvod do problematiky

Kyselost roztoků je vyjadřována pomocí koncentrace vodíkových (oxoniových) iontů H_3O^+ násobenou koeficientem aktivity. Koncentrace je počet molů oxoniových iontů v 1 litru látky, koeficient aktivity se u silně zředěných roztoků blíží jedné a jejich součinu se říká aktivita. Aktivita se mění v rozmezí několika řádů, takže pro vyjádření kyselosti pH je uváděn její záporný logaritmus. Kyselost pH nabývá hodnot 0..14, přičemž čím je číslo nižší, tím je roztok kyselejší. Roztok, který má $\text{pH}=7$ je neutrální. Zkratka pH znamená „potentia Hydrogenii“ a vychází bezrozměrně:

$$\text{pH} = -\log(g_{\text{H}_3\text{O}^+} \cdot c_{\text{H}_3\text{O}^+})$$

Stanovení hodnoty pH se provádí měřením elektromotorického napětí galvanického článku, tvořeného porézní skleněnou elektrodou a srovnávací kalomelovou elektrodou. Přístroj ukazuje přímo hodnotu pH a před měřením je ho třeba zkalibrovat. Hodnotu pH lze zjistit také indikátory, např. lakmus nebo fenolftalein, které závisle na kyselosti roztoku mění svoji barvu.

Postup měření

Před začátkem měření byla provedena kalibrace měřicího přístroje pomocí dvou standardních roztoků se známým pH. První roztok byl neutrální a druhý, vzhledem k předpokládané kyselosti měřeného roztoku, byl kyselý. Kalibraci podle prvního roztoku byla nastavena hodnota pH potenciometrem CALIBRATE, podle druhého roztoku potenciometrem SLOPE.

Při měření je zapotřebí opatrnosti – skleněná elektroda je velmi křehká a nesmí narazit na dno kádinky.

V první části měření bylo do kádinky odměřeno 25cm^3 Walpolehova roztoku. Do druhé kádinky bylo nalito potřebné množství roztoku 0,1M NaOH. Obsah první kádinky byl pomíchán a bylo změřeno jeho pH. Potom bylo do první kádinky desetkrát postupně pipetováno vždy $0,4\text{cm}^3$ roztoku 0,1M NaOH, pokaždé byl roztok zamíchán a bylo změřeno jeho pH. Naměřené hodnoty jsou uvedeny v tabulce (1).

Před dalším měřením byla elektroda přístroje omyta destilovanou vodou, opatrně otřena filtračním papírkem a obsah první kádinky byl po vymytí H_2O nahrazen 25cm^3 0,001M HCl. Opět bylo změřeno pH a jako v první části měření bylo desetkrát postupně přidáváno $0,4\text{cm}^3$ roztoku 0,1M NaOH. Hodnoty z druhého měření jsou v tabulce (2).

Po skončení měření byla elektroda znovu omyta, otřena a uložena v ochranném ústožném roztoku.

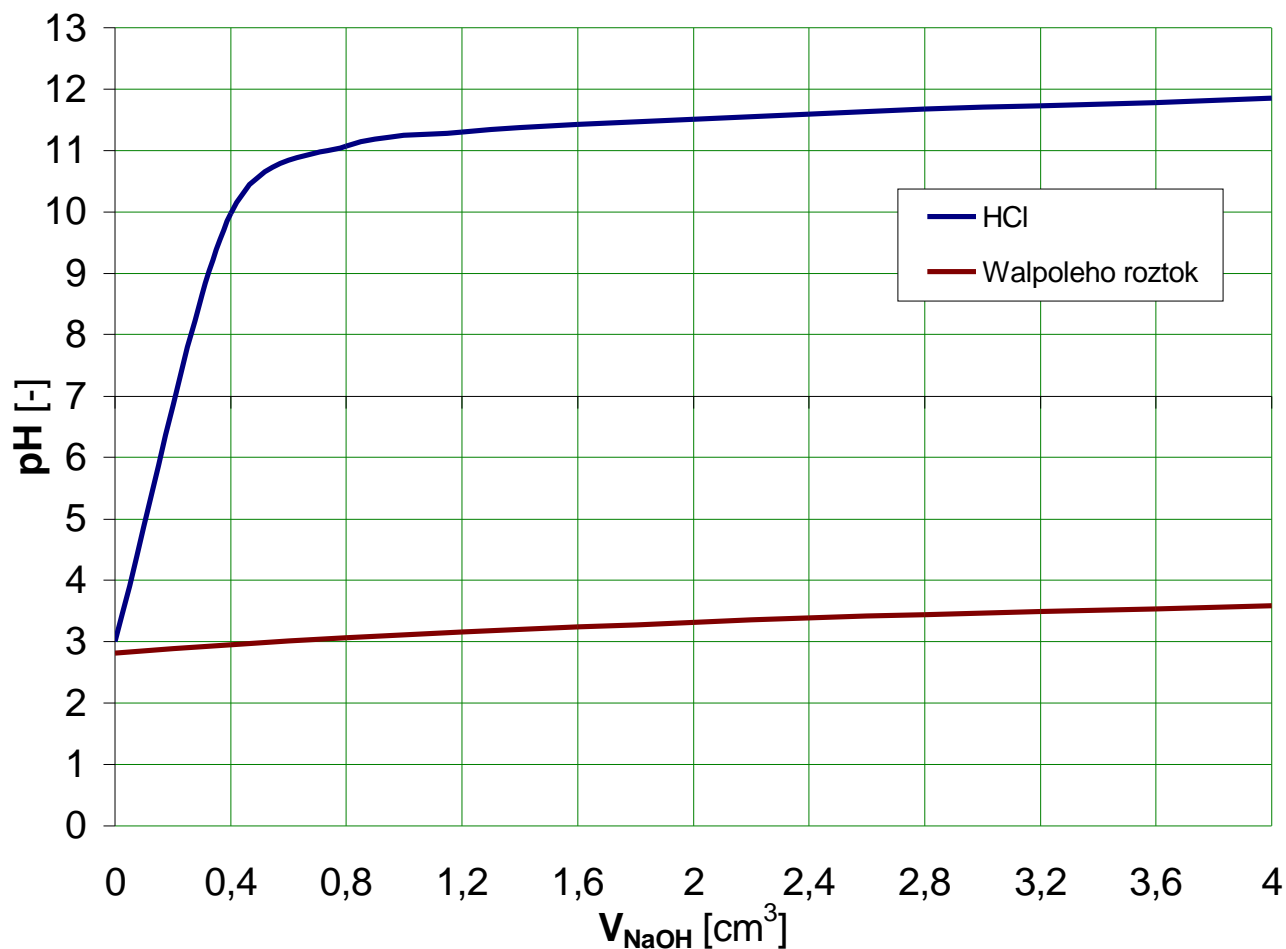
Použité přístroje

Laboratorní pH metr

Naměřené hodnoty

1	$V_{\text{NaOH}} [\text{cm}^3]$	0	0,4	0,8	1,2	1,6	2	2,4	2,8	3,2	3,6	4
	pH [-]	2,81	2,95	3,06	3,16	3,24	3,31	3,38	3,44	3,49	3,54	3,58
2	$V_{\text{NaOH}} [\text{cm}^3]$	0	0,4	0,8	1,2	1,6	2	2,4	2,8	3,2	3,6	4
	pH [-]	3	9,98	11,08	11,3	11,43	11,52	11,59	11,68	11,73	11,79	11,85

Vyhodnocení - diagram

Z měření je patrné jak Walpoleho roztok odolává přidávanému roztoku NaOH, zatímco HCl reaguje a rychle ztrácí svou kyselost.